E-Bezpečí 2023, 8(2): Page 33-36. Univerzita Palackého v Olomouci. ISSN 2571-1679.
Online: https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=3554

ČESKÉ ŠKOLY A UMĚLÁ INTELIGENCE (VÝSLEDKY VÝZKUMU)

Kamil KOPECKÝ

Umělá inteligence se v současnosti promítá do téměř všech myslitelných odvětví. Nejinak tomu je i ve vzdělávacím sektoru. Již nyní probíhají diskuse, jak se ve školství stavět k „pomocníkům“ jako je například ChatGPT nebo Bing Chat. Jak ale AI vnímají sami učitelé? Univerzita Palackého v Olomouci (UPOL) a Microsoft Česko & Slovensko spojily síly a provedly rozsáhlou studii, které se zúčastnilo 2 175 pedagogů. Výzkum mapuje pohled pedagogů na umělou inteligenci ve školství a její dopad na vzdělávání českých dětí.

Letošní výzkum se zabýval především třemi otázkami:

Jaký názor mají učitelé na AI a její rozmach?
Jak jsou čeští pedagogové připraveni na implementaci AI do školství?
Které AI nástroje využívají a jakým způsobem?

„Výzkum nabízí pohled do zákulisí aktuální situace v českém školství. Názory na využívání umělé inteligence mezi pedagogy ale i vedením škol jsou velmi rozdílné, což se následně promítá do zcela odlišného přístupu k výuce a každodenní práci se studenty. Školy se také liší v nastavování pravidel pro využívání umělé inteligence. Je zřejmé, že diskuze o tom, jakým způsobem umělá inteligence v budoucnu ovlivní české školství a jaké nové požadavky bude klást na žáky a učitele, bude v následujících měsících bouřlivá. Věříme, že k pozitivní a jednotné transformaci českého školství přispěje i tento výzkum,“ věří vedoucí

výzkumného týmu prof. Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D.

Lidstvo není na AI připraveno?

Umělá inteligence je téma, které u učitelů vyvolává na jedné straně pozitivní ohlas, na druhé straně také pochopitelné obavy. Tato rozpolcenost je patrná z výsledků studie UPOL a Microsoftu. Zatímco 35 % učitelů má z AI strach, srovnatelných 30 % má zcela opačný názor a za hrozbu ji nepovažuje.

Celých **45,5 % respondentů hodnotí AI jako pozitivní nástroj pro budoucí vývoj**. Na druhou stranu se **téměř polovina (47 %) dotazovaných domnívá, že využívání umělé inteligence povede ke zhloupnutí lidí**. Zároveň si čeští učitelé převážně myslí, že je na rozšíření AI příliš brzy. Z výzkumu totiž vyplynulo, že 6 z 10 respondentů souhlasí s tvrzením, že na masové zavádění umělé inteligence není lidstvo připraveno.

Umělá inteligence do školy patří!

Na otázku, zda by AI ve školním prostředí být mělo či nemělo, odpověděli učitelé jednoznačně. **Celých 56 % si myslí, že umělá inteligence do školy patří**, opačný názor pak vyslovilo pouze 19 %. Ukazuje se tak, že i přes výše zmíněné obavy, pedagogové před tímto trendem nezavírají oči a chtějí jít s dobou. V čem však vidí učitelé negativa, je využívání AI studenty k nečestnému zjednodušování úkolů. Téměř polovina respondentů (47 %) souhlasí s tvrzením, že umělá inteligence slouží žákům k podvádění.

K tématu AI ve školství se vyjádřila i generální ředitelka Microsoft Česko & Slovensko Violeta Luca: „Umělou inteligenci bychom neměli vnímat jako nástroj, který za nás odvede veškerou práci. Jedná se však o cennou technologii, kterou můžeme ve školství využít v náš prospěch. Nové technologie by mohly například umožnit každému žákovi mít osobního ‚učitele' na míru. Každý jsme jiný, některým věcem rozumíme lépe a dokážeme se je rychleji naučit, s jinými je to naopak. A právě s tímto individuálním přístupem ke každému žákovi by nám umělá inteligence mohla pomoci."

Staré tváře, nové dovednosti

Drtivá většina respondentů (82 %) je přesvědčena, že zavádění umělé inteligence vyžaduje po učitelích nové znalosti a dovednosti v oblasti didaktiky. Učitelé si rovněž myslí, že aplikace umělé inteligence promění způsob práce učitele (83 %). Na druhou stranu si celých 78 % pedagogů nemyslí, že by mohlo dojít k naprostému nahrazení profese učitele umělou inteligencí.

Již nyní pracuje přibližně třetina českých učitelů s umělou inteligencí v různých podobách. Nejčastěji ji využívají při generování textů do výuky (25 %), překladech (20 %) nebo přípravě testů (16,5 %). Co se týče jednotlivých nástrojů, nejčastěji si učitelé vyzkoušeli práci s ChatGPT (36 %).

„Umělá inteligence není téma posledních měsíců, ale let. S příchodem generativních jazykových modelů se dostala AI i do povědomí českých škol a učitelů a mít první český výzkum takového rozsahu zabývající se AI ve školství pro nás bylo prioritou. Naším záměrem je ukázat, jak umělá inteligence může pomoci dětem rozvíjet kritické myšlení a kreativní vyjadřování a také pomáhat učitelům při vývoji nových způsobů, jak děti zaujmout. Učitele učíme, jak umělou inteligenci používat, aby se zbavili administrativních a opakujících se úkolů a také jak mohou identifikovat, zda žáci používají obsah generovaný umělou inteligencí odpovědným způsobem,“ říká Karel Klatovský, odborník na vzdělávání a bezpečnost na internetu z Microsoft Česká republika a Slovensko.

Výzkumu se zúčastnilo 2 175 pedagogů z celé České republiky. Průměrný věk respondentů činil 46,5 let. Soubor tvořili z 85 % učitelé z prvního či druhého stupně základní školy. Sběr dat probíhal od 25. dubna do 30. června 2023.

Výzkumná zpráva je ke stažení zde.

Prezentace je ke stažení zde.

Kontakt na výzkumníky:

prof. Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D. (za výzkumný tým)
Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci
E-mail: kamil.kopecky@upol.cz

Kontakt pro média:

Karolína Kříženecká
Communications Lead Microsoft Česká republika a Slovensko
Tel: +420 603 459 489

E-mail: kkrizenecka@microsoft.com

Helena Havlíková
Junior PR Manager, Ogilvy
Tel: +420 724 336 718

E-mail: helena.havlikova@ogilvy.com